Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/2359

10.10.2024

EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION (EU) 2024/2359

av den 11 april 2024

med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ren luftfart för budgetåret 2022

EUROPAPARLAMENTET UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

— med beaktande av sitt beslut om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ren luftfart för budgetåret 2022,

— med beaktande av artikel 100 och bilaga V i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandet från utskottet för transport och turism,

— med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A9-0087/2024), och av följande skäl:

A. Det gemensamma företaget för ren luftfart (*det gemensamma företaget*), med säte i Bryssel, bildades i november 2021 genom förordning (EU) 2021/2085 ([1]) (den gemensamma grundläggande rättsakten) inom ramen för programmet Horisont Europa för perioden fram till och med den 31 december 2031. Det gemensamma företaget ersatte och efterträdde det gemensamma företaget för genomförande av det gemensamma teknikinitiativet inom flygteknik, som bildades i december 2007 inom sjunde ramprogrammet för forskning för en tioårsperiod ([2]) (Clean Sky 1) och förlängdes i maj 2014 inom programmet Horisont 2020 för perioden fram till och med den 31 december 2024 ([3]) (Clean Sky 2).

B. Det gemensamma företaget är ett offentlig-privat partnerskap med inriktning på forskning och innovation för omvandling av luftfarten mot en hållbar och klimatneutral framtid.

C. Det gemensamma företagets grundande medlemmar är unionen, som företräds av kommissionen, och de organisationer från luftfartssektorn som anges i bilaga I till den gemensamma grundläggande rättsakten. Dessutom har det gemensamma företaget för ren luftfart associerade medlemmar som valts ut genom inbjudningar att anmäla intresse.

D. För att förbättra transparensen bör det gemensamma företaget i sin årsredovisning lämna relevant information om medlemmarnas bidrag på programnivå. För vart och ett av programmen som de bedriver verksamhet inom bör de gemensamma företagen, för varje medlemskategori och fram till årets slut, lämna all information som är relevant, bland annat om de mål för rättsliga åtaganden som fastställts för respektive program samt volymen av de bidrag som mottagits och de rättsliga åtaganden som gjorts. Det gemensamma företaget bör fortsätta att förbättra transparensen.

Budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen

1. Europaparlamentet noterar att enligt revisionsrättens rapport ger det gemensamma företagets räkenskaper för det budgetår som slutade den 31 december 2022 i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2022, det finansiella resultatet, kassaflödena och förändringar i nettotillgångarna för det budgetår som slutade detta datum i enlighet med dess budgetförordning och de redovisningsregler som antagits av kommissionens räkenskapsförare. Parlamentet noterar att de underliggande transaktionerna i alla väsentliga avseenden är lagliga och korrekta.

2. Europaparlamentet lovordar lanseringen av programmet för ren luftfart 2022 och det gemensamma företagets roll när det gäller att utveckla innovativ teknik för att minska utsläpp och buller från luftfartyg.

3. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företagets slutliga tillgängliga budget för 2022 (inbegripet outnyttjade anslag från tidigare år som tagits upp på nytt, inkomster avsatta för särskilda ändamål och omfördelningar till nästkommande år) omfattade åtagandebemyndiganden på 411,2 miljoner EUR (jämfört med 182,6 miljoner 2021) och betalningsbemyndiganden på 415,3 miljoner EUR (jämfört med 189,9 miljoner EUR 2021).

4. Europaparlamentet noterar att förändringarna i det gemensamma företagets budget till stor del hänger samman med genomförandefasen för de fleråriga forskning- och innovationsprogrammen. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2022 påbörjade genomförandet av Horisont Europa-programmet, och att budgeten för 2022 därför omfattar åtagandebudgeten för de första ansökningsomgångarna för Horisont Europa som planerats för 2022 och budgeten för betalningar för de tillhörande utbetalningarna av förfinansiering.

([1]) Rådets förordning (EU) 2021/2085 av den 19 november 2021 om bildande av gemensamma företag inom ramen för Horisont Europa och om upphävande av förordningarna (EG) nr 219/2007, (EU) nr 557/2014, (EU) nr 558/2014, (EU) nr 559/2014, (EU) nr 560/2014, (EU) nr 561/2014 och (EU) nr 642/2014 (EUT L 427, 30.11.2021, s. 17).

([2]) Rådets förordning (EG) nr 71/2008 av den 20 december 2007 om bildande av det gemensamma företaget Clean Sky (EUT L 30, 4.2.2008, s. 1).

([3]) Rådets förordning (EU) nr 558/2014 av den 6 maj 2014 om bildande av det gemensamma företaget Clean Sky 2 (EUT L 169, 7.6.2014, s. 77).

5. Europaparlamentet noterar att de bidragsbelopp som redovisats per medlemskategori (unionen och privata medlemmar) i årsredovisningen för 2022 skiljer sig väsentligt åt. Parlamentet noterar att detta beror på att kontantbidrag från unionen valideras och redovisas när de betalas ut till det gemensamma företaget i början av projektets genomförande, medan medlemmarnas naturabidrag redovisas först efter det att de kostnader som uppkommit och deklarerats för projektgenomförandet har validerats. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att åtgärda skillnaden mellan å ena sidan det redovisade beloppet för kontantbidrag och å andra sidan naturabidragen genom att lämna information om medlemmarnas rättsliga åtaganden vid årets slut. Parlamentet välkomnar det gemensamma företagets åtagande att till fullo ta itu med frågan i nästa års årsredovisning.

6. Europaparlamentet noterar, när det gäller Horisont 2020-programmet, att det gemensamma företaget i slutet av 2022 hade gjort fulla åtaganden för 1 716 miljoner EUR av unionens maximala operativa bidrag för undertecknade bidragsöverenskommelser inom programmet, och att av detta anslagna belopp återstår omkring 70,1 miljoner EUR (eller 4,1 %) att betala ut under de kommande åren för projekt som ännu inte har slutförts. Parlamentet noterar också att de privata medlemmarna hade gjort rättsliga åtaganden om att tillhandahålla naturabidragsbelopp till det gemensamma företagets operativa verksamhet på 968,3 miljoner EUR, och naturabidragsbelopp till kompletterande verksamhet på 1 223,1 miljoner EUR eller 101,6 % av minimimålet på 2 154,9 miljoner EUR. Parlamentet noterar dessutom att dessa belopp, som det gjorts åtaganden för, hade rapporterats fullt ut i slutet av 2022.

7. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget inte fick några nya operativa åtagandebemyndiganden för Horisont 2020-verksamhet eftersom det hade avslutat sin sista ansökningsomgång i slutet av 2020. Parlamentet noterar att genomförandegraden för driftsbetalningsbemyndigandena var 78 % (jämfört med 83 % 2021).

8. Europaparlamentet noterar att för ett betydande antal pågående Horisont 2020-projekt försenades eller minskades den tekniska verksamheten på grund av covid-19 och anfallskriget mot Ukraina, och att dessa projekt därför behövde ändras eller förlängas och slutbetalningarna skjutas upp till 2023.

9. Europaparlamentet noterar när det gäller Horisont Europa att kommissionen under 2022 lämnade kontantbidrag på 178 miljoner EUR och att det gemensamma företaget nästan fullt ut utnyttjade det operativa bidraget på 176 miljoner EUR för förfinansiering i samband med de första bidragsöverenskommelser som ingicks inom ramen för det programmet.

10. Europaparlamentet noterar att genomförandegraden i slutet av 2022 för det gemensamma företagets budget för administrativa betalningar (avdelning 2) var 54 %, vilket var lågt. Parlamentet noterar att enligt det gemensamma företagets rapport om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen berodde detta främst på att de it- och kommunikationstjänster som tillhandahölls under det sista kvartalet 2022 skulle betalas 2023 och att kostnaderna för de tjänster som kommissionen tillhandahöll hade minskat.

Upphandling och personal

11. Europaparlamentet noterar att det i det gemensamma företagets konsoliderade årliga verksamhetsrapport för 2022 framgår att det gemensamma företaget under 2022 offentliggjorde två öppna anbudsförfaranden, varav det första inleddes för att täcka dess egna behov och det andra inleddes för sex gemensamma företags räkning som en interinstitutionell anbudsinfordran (förvaltade it-tjänster). Parlamentet noterar dessutom att det gemensamma företaget i början av 2022 tilldelade och undertecknade elva interinstitutionella ramkontrakt för kommunikationstjänster, vilket var ett resultat av det interinstitutionella öppna anbudsförfarande som inleddes för tre gemensamma företags räkning 2021.

12. Europaparlamentet välkomnar det gemensamma företagets första öppna ansökningsomgång, som resulterade i 19 bidragsöverenskommelser vid årets slut, motsvarande totalt 654 miljoner EUR för tre centrala inriktningar: regionala hybridluftfartyg, vätgasdrivna luftfartyg och ultraeffektiva kort- och medeldistansluftfartyg. Ansökningsomgången omfattade 14 teman som täckte 13 innovationsåtgärder och en samordnings- och stödåtgärd. Totalt valdes 244 deltagare ut från 24 olika länder.

13. Europaparlamentet välkomnar de 20 projekten för att styra luftfarten mot en hållbar framtid. Parlamentet noterar att ansökningsomgången har sammanfört ett brett spektrum av offentliga och privata partner, forskningscentrum och universitet för att ta fram verkningsfulla lösningar som kan leverera hållbara luftfartyg och säkra en klimatneutral framtid för luftfarten, med en budget på 654 miljoner EUR i unionsbidrag.

14. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företagets tjänsteförteckning för 2022 innehöll totalt 44 anställda (tillfälligt anställda, kontraktsanställda och utstationerade nationella experter) och att 40 tjänster var tillsatta i slutet av 2022. Parlamentet noterar att de två tjänsterna för utstationerade nationella experter inte var tillsatta eftersom tjänsteförteckningen för 2023 endast omfattar 41 tjänster och inga utstationerade nationella experter.

Förvaltnings- och kontrollsystem

15. Europaparlamentet noterar att när det gäller kostnader inom Horisont 2020 och Horisont Europa utförde den gemensamma revisionstjänsten vid kommissionens GD Forskning och innovation (GD RTD) efterhandsrevisionerna. Parlamentet noterar att när det gäller kostnader inom Horisont 2020 (regleringar och slutbetalningar) rapporterade det gemensamma företaget en representativ felnivå på 1,6 % och en procentsats för kvarstående fel på 0,4 % ([4]), och att efterhandsrevisioner för Horisont Europa-programmet ännu inte har genomförts, eftersom de första mellanliggande betalningarna förväntas ske först 2024.

16. Europaparlamentet noterar att revisionsrätten för att bedöma det gemensamma företagets kontroller av driftsbetalningar granskade slumpvis utvalda betalningar som gjorts under 2022 inom Horisont 2020 hos slutmottagarna ([5]). Parlamentet noterar att revisionsrätten i ett fall fann och kvantifierade ett allvarligt fel till följd av för högt redovisade personalkostnader eftersom stödmottagaren lämnade in en kostnadsdeklaration baserad på budgeterade personalkostnader.

17. Europaparlamentet välkomnar att det gemensamma företaget vid utgången av 2022 hade tagit fram och genomfört en fullständig riskbaserad strategi för förhandskontroller i linje med vägledningen från det gemensamma genomförandecentrumet vid kommissionens GD Forskning och innovation, med beaktande av de riskomständigheter som är specifika för det gemensamma företaget. Parlamentet noterar i samband med detta att det gemensamma företaget identifierade de mest relevanta riskkriterierna och utformade en riskbaserad övervakningsstrategi utifrån dessa. Parlamentet noterar att en sådan strategi gjorde det möjligt för det gemensamma företaget att bedöma risknivån för varje projekt och stödmottagare under projektgenomförandets viktigaste faser, såsom utarbetandet av bidragsöverenskommelsen, ändringar av bidragsöverenskommelsen, rapportering och betalning. Parlamentet noterar med avseende på detta att det gemensamma företaget även utarbetade interna riktlinjer för sina riskbaserade strategier och utbildade och vägledde sin personal i en korrekt och konsekvent tillämpning av riktlinjerna.

18. Europaparlamentet noterar att revisionsrättens noggranna analys av ett urval av det gemensamma företagets förstärkta övervakningsärenden avslöjade flera brister som hindrade en ändamålsenlig och effektiv övervakning. Parlamentet noterar att flaggmarkeringen om förstärkt övervakning varken förnyades eller togs bort när den fastställda tidsfristen löpte ut och att personalen dessutom inte bedömde risknivån på nytt efter det att kontrollåtgärderna hade vidtagits.

19. Europaparlamentet håller med revisionsrätten om att det gemensamma företaget bör se till att alla förstärkta övervakningsåtgärder åtföljs av specifika kontrollåtgärder riktade mot de identifierade riskerna och att de följs upp inom en på förhand fastställd tidsfrist.

20. Europaparlamentet betonar att det har blivit ännu viktigare för det gemensamma företaget att genomföra sina specifika riskbaserade strategier för bidragsförvaltning inom ramen för Horisont Europa.

21. Europaparlamentet understryker att det gemensamma företagets stödmottagar- och/eller projektstruktur förändrats betydligt inom Horisont Europa-programmet, såsom det ökade antalet små och medelstora företag, nya stödmottagare och större konsortier samt kravet på att endast använda öppna ansökningsomgångar för Horisont Europa-verksamhet, och att de riskfaktorer som identifierats i tidigare program därför kanske inte längre är relevanta och att nya riskfaktorer kan uppstå.

22. Europaparlamentet välkomnar att det gemensamma företaget för ren luftfart i september 2022 blev en av grundarna av Alliansen för utsläppsfri luftfart (AZEA), som sammanför offentliga och privata aktörer från hela luftfartssektorn för att stödja utbyggnaden av vätgas- och eldrivna luftfartyg.

23. Europaparlamentet noterar CS2-programmets övergång till genomförandefasen och konstaterar den ökade arbetsbördan under 2022 till följd av samtidig förvaltning av flera CS2-projekt vid sidan av lanseringen av CA-programmet.

24. Europaparlamentet noterar en oberoende studie som visar en socioekonomisk vinst uppskattad till 8,6 miljarder EUR för Europa från Clean Sky 2-programmet. Parlamentet framhåller vidare studiens slutsatser att den strategiska forsknings- och innovationsagendan i CA-programmet är både ”resilient” och ”ändamålsenlig”. Parlamentet påpekar att detta skulle gälla även i ett brett spektrum av möjliga ekonomiska scenarier, potentiell utveckling och strukturella förändringar av luftfartssystemet.

25. Europaparlamentet kräver att man utvidgar och främjar integreringen av klimatneutrala värdekedjor för forskning och innovation på luftfartsområdet, inbegripet med den akademiska världen, forskningsorganisationer, industrin och små och medelstora företag, genom att utnyttja synergier med nationella och europeiska program och samtidigt främja utnyttjandet av branschkompetens i hela värdekedjan.

([4]) Kapitel 4.1.1. i den konsoliderade årliga verksamhetsrapporten för 2022 för det gemensamma företaget för ren luftfart.
([5]) När det gäller granskade bidragsutbetalningstransaktioner hos slutmottagarna är rapporteringströskeln för kvantifierbara fel 1 % av de granskade kostnaderna.

Uppföljning av tidigare års iakttagelser

26. Europaparlamentet noterar att ”iakttagelser” i de gemensamma företagens särskilda årsrapporter i själva verket är icke tidsbundna rekommendationer från revisionsrätten. Parlamentet noterar att revisionsrätten årligen följer upp dessa iakttagelser genom att bedöma deras status som ”pågår” eller ”har genomförts”.

27. Europaparlamentet noterar att två av revisionsrättens tre iakttagelser (en från 2020 och två från 2022) har genomförts. Parlamentet noterar att pågående iakttagelser avser användningen av tillfälliga arbetstagare, som det gemensamma företaget förklarade berodde på begränsningarna i tjänsteförteckningen över fast anställda och den höga arbetsbördan till följd av det parallella genomförandet av programmen Horisont 2020 och Horisont Europa.